

De wetgevende bevoegdheid der waterschappen.

I.

Wij gelooven, dat het niet onnuttig is, naar aanleiding van het antwoord door het *Handelsblad* op onze beschouwingen, nogmaals op dit vraagpunt terug te komen. De quaestie is belangrijk; niet alléén om de bevoegdheid tot wetgeving der waterschappen uit te maken, maar omdat het gansche grondbeginsel der autonomie van alle publiek-regtelijke corporatiën, er mede gemoeid is. Deze strijd kan ons een groote stap nader brengen tot het regt begrip en verstand van de natuur van het zedelijk ligchaam, en of onze grondwet, waar zij van zelf-regeling gewaagt, autonomie opdraagt en vestigt, of eene, a priori bestaande, bevoegdheid erkent en regelt. Het is voor ons volgend constitutioneel leven gansch niet onverschillig, reeds in den beginne tot klaarheid te brengen, of de regeermagt, die de grondwet aan provinciën en gemeenten toekent, eene *delegatie* is van een gedeelte der algemeene regeermagt, of eene *omschrijving*, eene aan regels en perken bindende omschrijving, van uit zich zelve ontsprotene en bestaande regeer-bevoegdheid. Het is van belang dit te weten, en om den aard en het wezen der autonomie, zoowel in haren oorsprong als in hare gevolgen, wél te vatten, en om, dit beginsel voor goed gevestigd zijnde, de toepassing te maken op alle corporatiën, aan welke autonomie is toegekend of die hunne aanspraak op autonomie doen gelden.

Het *Handelsblad* schijnt het gevoelen voor te staan, dat alle autonomie rust op uitdrukkelijke *opdragt*; dat de bevoegdheid tot zelf-regeling is *delegatie* van een deel der algemeene regeer-bevoegdheid. Wij maken dit op, omdat het *Handelsblad*, onder anderen, dezen grond van betoog opgeeft:

»De grondwet kent in den regel slechts ééne wetgevende magt, die door den Koning en de Staten-Generaal wordt uitgeoefend, (art. 104). »Zij laat daarop twee UITZONDERINGEN toe, die zij nauwkeurig omschrijft, te weten: (art. 131), dat de *Provinciale Staten*, met goedkeuring des Konings, reglementen en verordeningen voor het provinciaal belang mogen maken, en (art. 140) dat de gemeente-raad verordeningen maakt *betreffende de huishouding der gemeente*, (niet meer tot regeling van de huishoudelijke belangen, zoo als in de grondwet van 1840). Indien nu de grondwetgever eene derde UITZONDERING had willen maken ten behoeve der waterschappen, is het denkbaar, dat hij dit *uitdrukkelijk* zoude hebben te kennen gegeven.»

Ziehier, dunkt ons, duidelijk het beginsel aangenomen, dat de grondwetgever aan den staat alléén, volkomene en geheele autonomie toekende, doch dat hij, bij wijze van uitzondering, van die uitsluitende bevoegdheid van zelfregeling, een deel ten behoeve of ten gunste der provinciën en gemeenten afzonderde.

De quaestie nu gesteld zijnde, doet zich van zelf de vraag op: Waarop rust die bevoegdheid van zelf-regeling,

hier door den grondwetgever aan den staat toegekend?

Hierop is, dunkt ons, slechts één antwoord mogelijk. De bevoegdheid tot zelf-regeling van den staat vloeit noodwendig voort uit den aard, uit het wezen, uit het doel van den staat. De staat kan zijn doel niet bereiken, kan zijne bestemming niet vervullen, zoo hij niet bevoegd is zelf de middelen te kiezen en aan te wenden, die hij, om zijn doel te bereiken, noodig heeft. De grondwetgever zelf is geen meester, om die bevoegdheid aan den staat toe te kennen of te onthouden, want de grondwetgever *beschrijft* slechts de bevoegdheden van den staat; hij *schept ze niet*; zijne taak is geene andere dan regten te verzamelen, te verzekeren en te regelen; waaruit zou hij — zelf lid van het ligchaam, deel van het geheel — de bevoegdheid ontleenen, bevoegdheid te geven, die zelf de bevoegdheid niet heeft? Wanneer dus de grondwetgever de regten en bevoegdheden van den staat beschrijft, dan beschrijft hij wat *het regt van den staat* is; hij teekent op, welke zijne bevoegdheden zijn, bevoegdheden, die zoo onafscheidelijk met hem verbonden zijn, dat hij, zonder dezelve, zijne functiën als staat niet zou kunnen verrigten. De autonomie van den staat is dus niets anders dan een regt, gegrond in het wezen van den staat zelve; eene bevoegdheid zoo onmiddellijk uit zijne natuur voortvloeiende, dat hij, zonder dezelve, zijne functiën zou moeten staken, en ophouden staat te zijn. Zonder autonomie is de staat *ondenkbaar* en *onbestaanbaar*. De staat, om het met één woord uit te drukken, heeft autonomie, omdat hij staat is.

Past dezen regel toe op de provinciën en gemeenten. Hare autonomie is niet minder op haar wezen gegrond, dan de autonomie van den staat. Grondeelen van den staat, hebben zij, — ondergeschikt aan de algemeene wet van den staat, — eene eigene sfeer waarin zij zich bewegen, eigene functiën die zij vervullen moeten en om welke te vervullen, zij evenzeer hare autonomie noodig hebben, als de staat de zijne. Het zijn sterren die haren eigen koers volgen, hoewel zij tevens deelen zijn, ondergeschikt en gehoorzaam aan de algemeene wet van het heelal.

Het *Handelsblad* noemt de autonomie der provinciën en gemeenten, eene *uitzondering* op den regel der algemeene staats-autonomie. Dit klinkt ons vreemd. Deze theorie van *uitzondering* ligt, dunkt ons, noch in den geest, noch in den letter der grondwet. Wat kan de autonomie van den staat anders zijn, dan de erkenning van het regt, dat de staat noodig heeft, om zijne functiën naar behooren te vervullen? En hoe kan dan op dat regt eene *uitzondering* gemaakt worden? Is het deel der autonomie dat de staat aan de provinciën en gemeenten afstaat, een deel zijner eigene autonomie, d. i. van het regt dat hij noodig heeft, om zijne functiën te vervullen, dan is die afstand *onmogelijk*, want dan is het een regt dat onafscheidelijk aan den staat verknocht is, dat niet afgestaan kan worden, of de staat zou ophouden te functioneren. De staat kan niet, mag niet

zijne verplichtingen op ondergeschikte agenten overdragen. Is echter de autonomie der provinciën en gemeenten geenszins een integrerend deel van de staats-autonomie, is het eene bevoegdheid die *niet* tot den kring der functiën van den staat behoort, dan blijkt hieruit reeds, dat de theorie der *delegatie* valsch is, want de staat kan geene bevoegdheid afstaan, waar hij geene bevoegdheid heeft. Wat *niet* noodig is, voor de rigtige uitoefening zijner functiën, behoort niet tot zijne autonomie en kan dus ook niet door hem afgestaan worden.

Doch ook de woorden der grondwet bevestigen deze theorie van autonomie bij uitzondering, niet. Art. 104 zegt: »De wetgevende magt wordt gezamenlijk door den Koning en de Staten-Generaal uitgeoefend.» Maar welke wetgevende magt? provinciale wetgevende magt? gemeente-wetgevende magt?

De vraag beantwoordt zich zelve. De Koning is Koning der *Nederlanden* en de Staten-Generaal vertegenwoordigen het *geheele* Nederlandsche volk.» Zij hebben dus gezamenlijk wetgevende magt over de provinciën en gemeenten, in alles waarin de provinciën en gemeenten als *Nederland*, als het *Nederlandsche volk* betrokken zijn. Maar waar het haar bijzonder bestemd geldt, waar het bepaaldelijk de gelegenheden van Friesland of Limburg, van Middelburg of Assen geldt, daar houdt de bevoegdheid der algemeene wetgevende magt op en de bevoegdheid der speciale wetgevende magt begint. Art. 104 is, dunkt ons, te duidelijk om verkeerd verstaan te worden. Het spreekt van het land, als één geheel, niet van het land ook in zijne onderdeelen.

Art. 131 zegt: »Aan de Staten wordt de regeling en het bestuur van het provinciaal huishouden door de wet overgelaten;» en art. 140 zegt: »Aan den raad wordt de regeling en het bestuur van de huishouding der gemeente overgelaten.» Waar is hier eenig spoor van *uitzondering*? van *derogatie* aan den gemeenen regel van art. 104? De artikelen 104, 131 en 140 staan elk op zich zelf en onafhankelijk van elkander. Het is drieërlei regeling — drieërlei erkenning, zoo men wil — van drieërlei verschillende bevoegdheid; de bevoegdheid van den staat, de bevoegdheid der provincie en de bevoegdheid der gemeente.

Wij hechten er veel aan, dat men wel het verschillend standpunt, waarvan het *Handelsblad* en wij uitgaan, in het oog houde. Volgens het *Handelsblad* is alle autonomie, buiten die van den staat, *opdragt*, afwijking van den gemeenen regel. Volgens ons is de autonomie van alle zedelijke lichamen, zelve regel; een regt uit het wezen des ligchaams onvermijdelijk voortvloeiende en dat, was het niet aan regels en perken gebonden, volstrekt zou zijn. Wij beweren dit gevoelen, door te wijzen op den aard zelve, van de autonomie van den staat, omdat dit het eenig ligchaam is, waarin het *Handelsblad* het beginsel van zelf-regeling zuiver erkent. Het beroep op de artikelen der grondwet wijzen wij terug, omdat wij daarin geen zweem

zien van die leer van uitzondering, welke het *Handelsblad* er uit put.

Ons standpunt is dus lijnrecht het tegenovergestelde van het *Handelsblad*; het *Handelsblad* zoekt: *uitdrukkelijke opdracht* van magt van zelfregeling; wij: *uitdrukkelijke uitzondering of beperking*. Wij zoeken de autonomie in het ligchaam zelf; het *Handelsblad* maakt haar tot een vreemd, van buiten komend, toevoegsel. Van daar, dat ook onze opvatting van de autonomie der provinciën en gemeenten geheel verschillend is; want wij zien in de artt. 131 en 140 *cer beperking dan toekenning*. Wij zien er in: *regeling van gezag*. Zonder de artikelen 131 en 140 zouden de provinciën en gemeenten de volheid der provinciale en gemeente-regering bezitten, dat is: *en constituerende, en organiserende, en gewone huishoudelijk wetgevende magt*.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 26 maart. Volgens particuliere brieven uit Munchen, verwekt het mobiel maken der geheele Beijersche armee veel sensatie; men kan het eigenlijke doel hiervan niet begrijpen, en evenmin de groote kosten goedkeuren, die hieruit voor het land ontstaan. Ook verneemt men, dat de regering blijft volharden in het plan om den staat van beleg in den Paltz in stand te houden, en wel op grond van de tegenwoordige politieke verwickelingen.

— De Keizer van Oostenrijk heeft de voorloopige wet, betreffende de invoering der grondbelasting in Hongarije, Zevenbergen, Croatie, Slavonie, enz., bekrachtigd, waardoor de eerste stap is gedaan tot het opheffen der tolliniën tusschen deze gewesten en het overige gedeelte des rijks.

— De Saksische regering ontziet kosten noch moeite, om de drukpers voor hare belangen te winnen. Zoo is, naar wij vernemen, het *Dresdener Journal*, een ministerieel avondblad geworden, zoodat de regering als nu een morgen, een middag- en een avondblad ter harer beschikking heeft. Ook in Württemberg is de regering bedacht op het vermeerderen van haren invloed door middel van de drukpers, en het officiele dagblad moet thans door alle gemeentebesturen ten platten lande gehouden worden.

— Wij hebben uit Munchen bericht ontvangen, dat Oostenrijk toegetreden is tot het Munchener verdrag van 27 februari. Men ontving er in den namiddag van den 13den per telegraaf de tijding, dat het toestemmend antwoord van het Keizerlijk kabinet in den ministerraad te Weenen vastgesteld en door den Keizer goedgekeurd was. Oostenrijk is het dus met de Koninkrijken Beieren, Württemberg en Saksen eens over de gemeenschappelijke voorstellen voor de toekomstige constitutie van Duitschland.

— In Zurich houdt men zich ijverig bezig met de voorbereidingen tot het aanleggen van eenen spoorweg naar Schaffhausen. De Zwitsers beginnen eindelijk het nadeel in te zien, dat zij in dezen bij de overige staten nog zoo ten achteren zijn.

Frankfort, 27 maart. Brieven uit Athene van den 5den melden, dat de Fransche gevolmagtigde, de baron Gros, in last heeft, zich op de plaats zelve inlichtingen te verschaffen omtrent de vorderingen van de Engelschen en dan, wanneer hij na een onpartijdig en rijp onderzoek, tot een resultaat zal gekomen zijn, aan den heer Wyse een voorstel te doen tot schadevergoeding, dat strookt met de waarheid van den Koning van Griekenland; dat hij echter de onderhandelingen moet afbreken, in geval de heer Wyse mocht weigeren aan zijne voorstellen het oor te leenen. De heer Gros moet eerst den heer Wyse aan boord van het oorlogschip, waarop hij zich bevindt, een bezoek geven, maar dan in den loop der onderhandelingen dit bezoek niet herhalen. Den 6den zoude de baron Gros zijne opwachting bij den Koning Otto maken. De zending heeft dus voornamelijk ten doel, om op eene verschoonende wijze te bewerken, dat Griekenland zich onderwerpe aan de eischen van Engeland; de diplomaten te Athene twifelen er niet aan, dat Engeland, wanneer Griekenland *zing* mocht dralen, zijne geheele woede tegen dit land *zoude wenden*. Over de stelling van de Fransche vloot was te Athene niets bekend; alleen weet men, dat deze vloot den 20sten februari de reede van Vourla verlaten had.

Weenen, 25 maart. De *Wanderer* meldt, dat er in april te Dresden eene bijeenkomst van vorsten zal plaats hebben, in den zin van een groot Duitschland, terwijl men eene persoonlijke bijeenkomst van den Keizer van Oostenrijk met de Koningen van Beieren, Hanover en Saksen tot hetzelfde deel te gemoet zag.

HELENAE.

Brussel, 28 maart. De Parijsche conservatieve

bladen, de *Napoleon*, wiens weeknummer gisteren is verschenen, daaronder begrepen, stellen het zich allen ten taak, te betoogen, nu het eerste oogenblik van ontsteltenis voorbij is, dat ten slotte de Parijsche verkiezingen van 10 maart, geene andere resultaten gehad hebben, dan dat zij de meerderheid talrijker en het bewind sterker maken, door van den eenen kant, alle fractiën der meerderheid, die de noodzakelijkheid inzien om zich tegenover eenen vijand, die sterker is dan zij meenden, niet te verdeelen, — nauwer aaneen te sluiten; en van den anderen kant, door tusschen die aldus verbondene meerderheid en den President der Republiek, eene toenadering tot stand te brengen, omdat en de laatste en de Wetgevende Vergadering beide begrijpen, dat de een zonder den anderen niets vermag.

In deze beoordeeling van den tegenwoordigen toestand, kan, moet waarheid zijn, ten minste voor het oogenblik. Echter zoude, volgens de berigten van personen die wel onderrigt kunnen zijn, de neerslagtigheid in het Elysée groot wezen. Zelfs zoude er sprake geweest zijn van eene aftreding die veel geruchts zoude maken, en deze bij leden der familie van den President bijval hebben gevonden, doch die na rijpe overweging daarvan weder hebben afgezien. Wij willen echter voor de waarheid van dit gerucht niet instaan.

De dagbladen bemoeijen zich weinig met de benoeming van den heer Baroche tot minister van Binnenlandsche Zaken. De organen der democratische partij beschouwen het als eene uitdaging van de kiezers die voor de roode lijst gestemd hebben; die van de gematigde conservatieve partij, zooals de *Ordre*, nemen wel geene vijandige houding tegen over den heer Baroche aan, maar zij vreezen dat die keus al te zeer het blij oplevert, dat denkbeelden van overdreven tegenstand bij het Elysée de overhand gehad hebben op denkbeelden van gematigdheid, die, naar zij zeggen, door den heer Ferdinand Barrot in het kabinet werden vertegenwoordigd. De ultraconservatieve bladen eindelijk, keuren de keuze van den procureur-generaal der Seine wel goed, maar zij voegen er bij dat dit eene geheel onvolledige verandering van ministerie is, en dat men al de tegenwoordige ministers had moeten vervangen door mannen, vastberaden om den weg van tegenstand tot het uiterste, ten einde toe te bewandelen.

In het Elysée schijnt men zich bepaald te hebben tot een gemengd stelsel, dat bestaan zoude in de gelijktijdige aanbieding van wetten van tegenstand en van wetten tot materiële verbeteringen. Echter zoude onder de eerste die niet voorkomen, waarbij het algemeen stemrecht aan reglementaire bepalingen wordt onderworpen. Men zoude tot het besluit zijn gekomen, om allet nadeel te stelen. Ten slotte zoude het de pers zijn die voor de verkiezingen van 10 maart zal moeten boeten; de wet, haar betreffende, zoude niet worden uitgesteld.

Dit zijn de geruchten die gisteren, zondag, wanneer gewoonlijk de politiek sluimert, te Parijs in omloop waren.

De Italiaansche bladen bevestigen de tijding, dat de Engelsche regering van die van Toscane schadevergoedingen zoude hebben gevorderd. Schoon ons hieromtrent uit Florence ook eenige bijzonderheden gemeld worden, achten wij die zaak niet van ernstigen aard.

Er zijn geene nadere tijdingen uit Rome. De Sardinische Senaat heeft in zijne zitting van den 12den maart, de beide wets-ontwerpen, waarbij het cijfer der civiele lijst van den Koning en de douairie van de Koningin-weduwe wordt vastgesteld, met algemeene stemmen aangenomen.

Bij de opening der zitting heeft de senator Galli het ministerie geïnterpelleerd over de wet op de publieke veiligheid, naar aanleiding van de dagelijks zich vernieuwende misdaden en wanordelijkheden. De groot-zegelbewaarder heeft de toezegging gedaan, dat er zeer spoedig eene wet zoude worden aangeboden, zoolw betreffende de veiligheid der burgers, als de attributen van het publiek ministerie.

De heer Siccardi heeft vervolgens het wets-ontwerp op de afschaffing der geestelijke privilegiën, dat reeds in de Kamer van Afgevaardigden werd aangenomen, voorgelezen; in antwoord op eene aanmerking van den senator Colli, die aan den minister de vraag voorstelde, of hij er in zoude toestemmen de stukken betreffende de onderhandelingen met den Heiligen Stoel, ter inzage te geven, zeide de heer Siccardi, dat hij zich op dit punt eerst met den president van den raad moest verstaan.

De Kamer van Afgevaardigden heeft in de zitting van denzelfden dag, het wets-ontwerp der regering, betreffende de afschaffing der strafbepalingen op het niet in acht nemen der feestdagen, met 107 tegen 42 stemmen aangenomen. De meeste amendementen werden door hunne voorstellers zelve ingetrokken. Vervolgens heeft de Kamer met 128 tegen 7 stemmen aangenomen het wets-ontwerp, houdende de bepaling, dat stichtingen of zedelijke lichamen, hetzij van geestelijken of van wereldlijken aard, geene eigendommen kunnen aanvaarden, zonder daartoe door een Koninklijk besluit, na ingewonnen advies van den Raad van State gegeven, gemagtigd te zijn.

De schenkingen onder levenden en de testamentaire beschikkingen ten hannon gunste, zullen niet van kracht zijn, wanneer zij niet onder dezelfde voorwaarden zijn toegestaan.

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 29 maart. De Hooge Raad, kamer van strafzaken, heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den procureur-generaal bij het provinciaal gerechtshof in Zuid-Holland tegen een arrest van dat hof, waarbij beslist was, dat de straf, aan den heer A. J. E. van Bevervoorde opgelegd bij arrest van 15 april 1848, op 14 november 1849 was verjaard. De Raad, zich hoofdzakelijk vereenigende met de gronden, aangevoerd door mr. D. Leon, ter bestrijding van het door den procureur-generaal ingestelde beroep in cassatie, heeft dat beroep *verworpen*; de kosten te dragen door den staat. Ten gevolge van deze uitspraak is deze zaak geëindigd en het in der tijd uitgesproken vonnis tot veroordeeling in eene gevangenisstraf, enz., voor geene ten uitvoerlegging meer vatbaar. (Hand.)

— Naar men ons verzekert zou in de wet op het hooger onderwijs, welke thans bij het departement van Binnenlandsche Zaken ontworpen wordt, het behouden van slechts ééne academie als grondstelsel worden aangenomen. (A. C.)

Wij hopen, in het belang der wetenschap, dat deze tijding zich zal bewaarheid.

† 's Hertogenbosch, 27 maart. Uit de opgemaakte regterlijke statistieken over de jaren 1847, 1848 en 1849, blijkt, dat er voor de Arrondissements-regtbank te 's Hertogenbosch zijn behandeld in 1847, 694 correctionele zaken, in 1848 slechts 490, terwijl in 1849 het cijfer 577 beloopt.

Opmerking verdient het, dat het getal der aangeklaagde vrouwen, bij lange na niet dat der mannen evenaart. In 1847 trouwens, waren van de 905 beklagden, 676 mannen en slechts 229 vrouwen.

In 1848 zien wij onder 636 aangeklaagden 493 mannen en niet meer dan 143 vrouwen, terwijl in 1849 onder de 801 beschuldigten 641 personen van het mannelijke en niet meer dan 160 van het vrouwelijke geslacht gevonden worden.

Misdrijven tegen de eigendommen, waaronder geraagschikt worden diefstal, oplichting enz. zijn het meest bedreven, dan volgen de feiten tegen de algemeene zaak, zoo als bevordering van desertie, onbevoegd uitoefenen der geneeskunde, onbevoegd geven van lager onderwijs enz., terwijl wegens feiten gepleegd aan personen, zoo als het moedwillig toebrengen van slagen en verwondingen, belediging in woorden enz. het minst aanleiding tot vervolging hebben gegeven. Aan diefstallen en het toebrengen van slagen, landlooperij en bedelarij, heeft men zich het meest schuldig gemaakt.

In de drie jaren 1847, 1848, 1849, waarover de statistiek loopt, is er geen man, welke wegens het huwen onder eenen valschen naam vervolgd, doch na afloop der instructie, buiten vervolging gesteld werd.

Over het algemeen kunnen wij zeggen dat de meeste feiten, en uit hunnen aard en uit de omstandigheden, die dezelve voorafgingen of vergezelden, zeer gering mogen worden genoemd, terwijl hier, waar cijfers spreken, ontgezeglijk het bewijs geleverd wordt dat de maatschappij niet in ongeduld is toegenomen.

Assen, 24 maart. Naar men verneemt, heeft Z. Exc. de minister van Binnenlandsche Zaken aan de heeren P. J. L. Eekhout c.s. te Smilde, in dispositie op hun verzoek, dat bij de concessie voor de uitvoering van een gedeelte der vroeger ontworpen Drentsche kanalisatie, aan de zich daarvoor opgedaan hebbende onderneming de verplichting mogt worden opgelegd tot het maken van een scheepvaartkanaal uit de te verlengen Hoogersche vaart naar de Drentsche hoofdvaart, te kennen gegeven, dat aan hun verzoek niet is kunnen worden voldaan, doch dat aan de concessionarissen de verplichting is opgelegd, om de voorschrevene waterleiding naar en tot in de Beilervaart, in een scheepvaartkanaal te veranderen, zoodra aan een kanaal van Assen naar Groningen de hand mogt kunnen worden gelegd. (D. Ct.)

Arnhem, 20 maart. Door de *Staats-Courant* wordt het volgende medegedeeld:

»Het Britsche handels-ministerie heeft in januari j. zijn verlangen te kennen gegeven, om zich, in eik der onderscheiding tusschen een middel van communicatie te zien aangewend, ten einde de uitvoering voor te bereiden van het plan om in 1851 te Londen eene groote tentoonstelling van voortbrengselen van alle landen te houden.

»Op eene dien ten gevolge gedane uitnoodiging van het departement van Binnenlandsche Zaken, is dezelve dagen door de te Haarlem gevestigde Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid, eene commissie benoemd, die zich, in het belang der inlandsche nijverheid, belast heeft met de regeling en leiding zoolw als met de buitenlandsche correspondentie wegens de bedoelde algemeene tentoonstelling, waartoe zij zich met de Engelsche autoriteiten in aanraking zal stellen.

»De volgende heeren, waaruit die commissie is zamengesteld, hebben deze benoeming aangenomen; jhr. mr. D. R. Gevers Deijnot, directeur der Nederlandsche maatschappij ter bevordering van nijverheid, te Rotterdam; dr. G. Simons, directeur der Koninklijke academie te Delft; dr. D. Büchler, lid van het Koninklijk Nederlandsch instituut, vice-president van de Koninklijke academie van beeldende kunsten te Amsterdam. De heer Gevers Deijnot, te Rötter

dam, staat, als directeur der genoemde maatschappij, aan het hoofd der commissie. De belanghebbenden hier te lande kunnen zich dus regtstreeks, mits vrachtvrij, aan dien heer wenden, indien zij nu of later inlichtingen of mededeelingen nopens de bedoelde algemeene tentoonstelling verlangen."

— Men leest in het *Handelsblad*:

»Wij nemen niets terug van de afkeuring, welke wij over de nieuwe postwet hebben gemeend te moeten uiten. Wij houden ons overtuigd, dat zij bij de toepassing en ten-uitvoer-legging al meer en meer ontevredenheid zal opwekken, en dat, indien zij tot stand komt, noch het ministerie, noch de Kamer, voldoende zullen smaken, daartoe de hand te hebben geleend. Het is eene ongelukkige wet, omdat de geheele natie daarbij regtstreeks betrokken is, en een ieder er de ongelukheden van zal ondervinden. Het is hier niet uitsluitend te doen, gelijk men beweerd heeft, om het porto met eenige centen per brief te verminderen (hoe wenschelijk anders ook), maar het is het gemis aan het vrije vervoer, dat men zal ondervinden, waarover men algemeen klaagt, omdat men het aangename genot daarvan ondervonden heeft, en omdat men thans van die vrijheid zal worden beroofd. Dat ongelukkige ontwerp is alzoo het eenige, hetwelk de Tweede Kamer gedurende ruim eene maand werkelijk heeft tot stand gebracht.

»Dat de Kamer overtuigd was, dat dit ontwerp algemeen weinig genoegen geven zou, kan daaruit blijken, dat zij daarin als laatste artikel stelde, dat het ontwerp vóór den 31sten december 1854, aan eene herziening zou worden onderworpen. Men trachtte alzoo de pil te vergulden."

— Te Nijkerk is den 15den dezer uit zee aangevoerd het lijkje van een kind van het vrouwelijk geslacht, naar gissing oud 3 jaar, waarvan de twee strekken onkenbaar en alleen eenig hoofdhaar zichtbaar was. Het was gekleed met een bont hemd, zwarte bombazijnen of baai jurkje en broekje, zwarte wollen kousen en zwarte lederen geregen schoentjes.

ONTWERP VAN WET tot vaststelling van het briefport en tot regeling der brievenposterij, zoo als het ten gevolge der daarin gebrachte wijzigingen door de Tweede Kamer is aangenomen.

Wij WILLEM III, bij de gratie Gods, enz.

Allen, die dezen zullen zien, of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat er noodzakelijkheid bestaat, om de heffing van het briefport en andere aangelegenheden der brievenposterij bij de wet te regelen.

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art. 1. Aan den staat wordt voorbehouden de uitsluitende bevoegdheid, om geslotene of ongeslotene brieven of pakketten, papieren bevattende, van de eene plaats naar de andere, tegen het genot van vracht, te doen overbrengen, op den voet en behoudens de uitzonderingen hierna vermeld.

Art. 2. Het briefport is verschuldigd naar mate van den afstand van het gewicht.

Art. 3. Het port naar mate van den afstand wordt berekend als volgt:

voor een afstand van 30 Nederl. mijlen of daarbeneden. . . . . 5 cents.
van 30 tot en met 100 mijlen. . . . . 10 »
boven 100 mijlen. . . . . 15 »

Art. 4. De afstand wordt gemeten in eene rechte lijn, van het postkantoor op de plaats van afzending, tot aan het postkantoor op de plaats van bestemming der brieven.

Het middenpunt der gemeente, binnen welke een postkantoor gevestigd is, wordt, bij de meting van den afstand, voor de standplaats van het kantoor gehouden.

Indien er geen zoodanig kantoor bestaat in de gemeente van waar de verzending geschiedt, of in die van de bestemming der brieven, wordt het port berekend naar het tarief van het naastbij gelegen kantoor, waarover de brieven verzonden of ontvangen worden.

Wanneer de plaatsen van afzending en van bestemming binnen den kring van hetzelfde kantoor zijn gelegen, wordt het port naar den maatstaf van vijf cents geheven.

Art. 5. Indien er, ten gevolge van eene veranderde bestemming, meer dan eene verzending van denzelfden brief tusschen verschillende kantoren of in verschillende rigtingen plaats vindt, wordt het port, voor al die verzendingen te zamen genomen, slechts berekend naar éénmaal den afstand tusschen de twee kantoren, die het eerste van elkander gelegen zijn.

Art. 6. De postkantoren worden gevestigd in de gemeenten door Ons aan te wijzen.

Art. 7. Bij de berekening naar het gewicht worden alle brieven van 15 wigjes of daarbeneden als enkel beschouwd.

Voor de enkele brieven is éénmaal het port naar den afstand, volgens art. 3, verschuldigd;

voor brieven of pakketten			
boven de 15 tot en met 30 wigjes, twee malen;			
» 30 » 50 » drie »			
» 50 » 100 » vier »			
» 100 » 250 » vijf »			
» 250 » 400 » zes »			
» 400 » 550 » zeven »			
» 550 » 700 » acht »			
» 700 » 850 » negen »			
» 850 » 1000 » tien »			

en zoo vervolgens voor elke 150 wigjes of breuk van 150 wigjes daarenboven, éénmaal het port meer.

Art. 8. Het briefport kan ten kantore van afzending worden voldaan, of ook worden gelaten voor rekening van hem aan wien de brief is gerigt. — Deze is niet verplicht den brief aan te nemen, of daarvoor het port te betalen; mits den brief onmiddellijk afwijzende of teruggevende, op het oogenblik dat dezelve hem namens het postkantoor wordt aangeboden, en vóór dat de brief door hem geopend of het zegel daarvan geschonden is.

Art. 9. De vooruitbetaling van het port zal, na 1 januari 1851, ook kunnen geschieden door het aanhechten van postzegels, tot dat einde door de zorg der administratie voor een ieder verkrijgbaar te stellen. De wijze van uitgifte dezer zegels, en de voet waarop daarvan, ten uitvoering dezer wet, gebruik te maken is, worden door Ons geregeld.

Het namaken of vervalschen van die postzegels, of het gebruik maken van zoodanige postzegels, wetende dat zij nagemaakt of vervalscht zijn, wordt gestraft met dezelfde straffen als omtrent het namaken, vervalschen of gebruik maken van nagemaakte of vervalschte zegels van het rijk is bepaald.

Art. 10. Bij uitzondering van het bepaalde in art. 3, kan het port van brieven, mits enkel zijnde en geene ingeslotene brieven bevattende; wanneer die gerigt zijn aan manschappen beneden den rang van officier bij de zee- of landmagt van den staat, in werkelijke dienst en op hunne schepen of bij hunne corpsen tegenwoordig zijnde, in ieder geval met vijf cents op het kantoor van afzending worden voldaan.

Art. 11. Voor brieven met monsters of stalen van koopwaren, alsmede voor dergelijke verzendingen zonder bijgevoegden brief, tot een gewicht van 15 wigjes ingesloten, is het gewone briefport verschuldigd.

Bij zwaarder gewicht wordt het port wegens den brief, en dat wegens de monsters of stalen, ieder afzonderlijk berekend; mits de voorwerpen in dier voege zijn ingepakt, dat van hunnen aard genoegzaam blijke, en dat de afzonderlijke berekening van het port naar het gewicht mogelijk zij.

In dit laatste geval wordt het briefport als gewoon geheven; doch het port voor de monsters of stalen wordt berekend tegen een derde van hetgeen daarvoor, naar den maatstaf van het briefport, zoude verschuldigd zijn; met aanvulling der breuk, welke de afzonderlijke berekening kan opleveren, zoodat het vereenigde port door 5 deelbaar zij.

Art. 12. Het port van dagbladen, couranten of nieuwspapieren, ééns of meermalen in de week uitkomende, bedraagt één cent voor ieder afzonderlijk blad, onverschillig hoe groot de oppervlakte zij.

Het port der bijvoegsels, mits verzonden te gelijk met het blad, waarbij zij behooren; is onder het port van dat blad begrepen.

Bij afzonderlijke verzending wordt het port voor ieder bijvoegsel als voor een blad berekend.

Art. 13. Het port van gedrukte aankondigingen, berigten, prospectussen, boekenlijsten, circulaires, marktbriefjes, prijscouranten, muziekpapier, tijdschriften, niet ingebonden boekwerken, en in het algemeen van alle gedrukte stukken, niet vallende onder de bepaling van art. 12, bedraagt twee cents voor ieder geheel vel, één cent voor ieder halfvel, en een halve cent voor ieder kwartvel druks, behoudens de navolgende bepalingen.

Bladen of stukken papier van minder dan 8 vierkante palmen oppervlakte worden als kwartvellen, — van 8 tot en met 15 vierkante palmen als halve vellen, — van 15 tot 30 vierkante palmen als geheele vellen berekend.

Voor papier van grooter formaat dan van 30 vierkante palmen, wordt het port voor elke 15 vierkante palmen of gedeelte van 15 vierkante palmen meerdere oppervlakte, met één cent verhoogd.

Het minste port, hetwelk voor een of meer der bij dit artikel bedoelde gedrukte stukken, onder eenen afzonderlijken omslag verzonden, geheven wordt, bedraagt een cent.

Art. 14. De gedrukte stukken, bij artt. 12 en 13 bedoeld, worden door de belanghebbenden ingepakt onder reepen papier, die te zamen niet meer dan de helft der oppervlakte van het pakket of van het stuk, in den staat waarin het op de post gebragt wordt, bedekken, en die zoodanig zijn gesloten dat het onderzoek naar den inhoud mogelijk zij.

De stukken zelve moeten, behalve de vermelding op den omslag van den naam en de woonplaats van hem aan wien het stuk gerigt is, geheel gedrukt of gesteedrukt zijn; zonder eenig handschrift, cijfers of teekens, de plaats van schrift vervangende, te bevatten.

Hiervan zijn alleen uitgezonderd de drukproeven, mits het schrift zich bepalde tot hetgeen de aanwijzing en verbetering der drukfouten en de bijkomende daarmede in onmiddellijk verband staande betref-

Het port van alle gedrukte stukken wordt ten kantore van afzending betaald.

De stukken, die niet aan 'al de bij dit artikel gestelde voorwaarden voldoen, worden met het gewone briefport belast.

Art. 15. Het aanteekengeld van alle brieven, waaromtrent het nemen van die voorzorg door de afzenders verlangd wordt, bedraagt tien cents, ten kantore van afzending te betalen.

Het gewone port wordt bovendien op denzelfden voet als van andere brieven ingevorderd.

De te-gemoet-koming aan den afzender, bij vermissing van eenen aangeteekenden brief, door de administratie te betalen, bedraagt vijf en twintig gulden, zonder meer, behoudens de bepaling van art. 16.

Wegens brieven die niet zijn aangeteekend, is geene zoodanige te-gemoet-koming of andere schadevergoeding verschuldigd.

Art. 16. De volle geldswaarde, die in den aangeteekenden brief besloten was, wordt, in geval van vermissing, aan den afzender vergoed, wanneer die geldswaarde bij de verzending op het postkantoor aangegeven, en daarvoor een verhoogd aanteekengeld betaald is.

Dit verhoogd aanteekengeld wordt berekend in evenredigheid van 1½ cents voor elke f10 aangegeven waarde, doch zal in geen geval voor eenen afzonderlijken brief of pakket minder dan 50 cents bedragen.

De vergoeding is niet verschuldigd, wanneer de vermissing veroorzaakt is door overmagt, of door schuld of nalaligheid van den afzender.

De administratie is bevoegd de verlooning van de aangegeven geldswaarden te vorderen.

De verdere bepalingen omtrent de wijze van verzending van aangeteekende brieven worden door Ons vastgesteld.

Art. 17. De aanteekening is verplichtend bij verzending van brieven of pakketten waarin gereed geld, edele metalen of kostbaarheden besloten zijn. Wanneer het in acht nemen van die voorzorg door de belanghebbenden verzuimd is, geschiedt de aanteekening ambtshalve; doch in dat geval worden de brieven of pakketten niet afgegeven dan tegen betaling van dubbel port, en van vijf ten honderd der ingeslotene waarde, alles onverminderd het bepaalde bij het volgende artikel.

Art. 18. Er zijn op alle postkantoren, voor verzendingen van geld of geldswaarde, postwissels te bekomen, op een ander postkantoor betaalbaar.

Voor provisie wordt, ten behoeve van het rijk, twee ten honderd van het bedrag, bij de afgifte der wissels, ingevorderd.

Het minste regt, hetwelk voor eenen postwissel ontvangen wordt, bedraagt twee cents.

Art. 19. De brieven met bijzondere scheepsgelegenheden in de zeehavens van het rijk uit de koloniën of van elders over zee aangebragt, zijn onderworpen aan een port van 40 cents, voor een gewicht van 15 wigjes en daarbeneden.

Op de zwaardere brieven is de opklimmende schaal in art. 7 vastgesteld van toepassing.

Voor nieuwspapieren of andere gedrukte stukken, zich bevindende in den staat bij art. 14 omschreven, wordt 5 cents per blad berekend.

Elke afzonderlijk ingepakte verzending van dien aard wordt ten minste met 20 cents belast.

Aan de gezagvoerders der schepen, met welke zoodanige brieven of stukken worden aangebragt, wordt door de administratie tien cents per stuk uitgekeerd.

De bepalingen van dit artikel zijn mede van toepassing op de verzendingen, die, op gelijke wijze, uit het rijk naar de Nederlandsche koloniën plaats vinden.

Het binnenlandsche port is, in ieder geval, en ook, wanneer dit verschuldigd is, het Nederlandsche koloniale port, onder het bij dit artikel vastgestelde bedrag begrepen.

Art. 20. De verzendingen met schepen, behoorende tot de zeemagt van den staat, vallen onder de bepalingen van het laatst voorgaande artikel; met uitzondering van hetgeen de betaling van 10 cents per stuk aan de gezagvoerders betreft.

Art. 21. De bepalingen dezer wet betreffen de binnenlandsche briefwisseling, onverminderd hetgeen in artt. 19, 20, 27, 28 en 29 omtrent de koloniale briefwisseling, omtrent het vervoer van brieven over de grenzen, en omtrent het aanbrengen of verzenden van brieven in of uit de zeehavens voor het rijk wordt vastgesteld.

De heffing van het port op de buitenlandsche briefwisseling en hetgeen daarmede in verband staat, wordt door Ons geregeld naar aanleiding van de overeenkomsten en schikkingen daaromtrent met de vreemde regeringen of post-administratiën bestaande of nader te maken.

De laatste bepaling is mede van toepassing op de brieven naar de Nederlandsche koloniën bestemd of van daar afkomstig, wanneer zij door overeenkomst van buitenlandsche regeringen of administratiën over en weder verzonden of ontvangen worden.

Art. 22. De dienst van de brievenpost tusschen de postkantoren en de gemeenten waar geen postkantoor bestaat, wordt naar plaatselijke omstandigheden geregeld.

De administratie voorziet daarin, dat de heffing van het port op de brievenpost, op eene andere wijze, met de plaatselijke gesteldheid overeenkomstige wijze.

In elke gemeente van het rijk wordt achtereenvolgende en zoodra de omstandigheden dit toelaten, ééns gelegenheid tot het ontvangen en verzenden van brieven met den post geopend.

Zoolang dit niet geschied is, blijft het aan de gemeente-besturen, of ook wel aan de belanghebbenden zelf, overgelaten, zich tot eene der naastbij gelegene post-irigtingen in betrekking te stellen.

In de gevallen bij dit artikel bedoeld, zijn de kosten van de bestelling der brieven aan de huizen der ingezetenen niet van rechtswege onder het rijksport begrepen.

Het bedrag van deze kosten wordt door de administratie, na gehouden overleg met de gemeentebesturen, geregeld.

Art. 23. De brieven, waarvan de aanneming door de belanghebbenden geweigerd is, mitsgaders de zoodanige, welke, om de eene of andere reden, niet hebben kunnen worden besteld of uitgereikt, blijven gedurende ten minste zes maanden ter beschikking der belanghebbenden onder de administratie berusten, behoudens hetgeen bij art. 21 omtrent de buitenlandsche briefwisseling bepaald is.

Na verloop van dien termijn worden de brieven onder toezigt en op last van den kantonregter vernietigd, met uitzondering van die welke stukken van waarde bevatten. Deze worden met de ingestotene voorwerpen bewaard, en van hun aanwezig wordt onmiddellijk aan de belanghebbenden kennis gegeven, met uitnodiging om het een en ander, des verkiezende, in ontvang te doen nemen.

Dit laatste niet geschied zijnde binnen een tijdsverloop van 5 jaren na de gedane kennisgeving, worden de voorhanden zijnde gelden of gedswaarden aan toonder onder de ontvangsten der administratie verantwoord, en al het overige vernietigd.

Brieven, op de post bezorgd, kunnen, vóór de verzending, worden teruggevorderd onder de voorzorgen, nader door Ons vast te stellen.

Art. 24. Er kan geen beslag worden gelegd op brieven of pakketten die zich op de postkantoren of daarbuiten, doch onder de bewaring van ambtenaren of bedienden der post-administratie, in hunne ambts- of dienst-betrekking, bevinden; behoudens de voorschriften van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 25. Niemand, behalve de ambtenaren of personen in dienst der post-administratie, en deze alleen ten behoeve van den staat, vermag zich te belasten of in te laten met de overbrenging, tegen genot van vracht, van brieven of pakketten, papieren bevattende, tusschen de eene plaats en de andere; op wegen, of in rigtingen, waar eene brievenpost bestaat, of waar door de administratie gelegenheid tot het verzenden of ontvangen van brieven gegeven wordt, noch ook in enige gemeente, waar eene post-irigting bestaat, brieven van anderen ter verzending aannemen, bijeenverzamen of bestellen, — op eene boete van f 10 tot f 100 voor de eerste en van f 100 tot f 300 voor elke volgende overtreding; of wel, in geval van wanbetaling, op straf eener gevangenis van drie tot zeven dagen in het eerste, en van zeven tot veertien dagen in het tweede geval.

De ondernemers van spoorwegen, postwagens, diligences, omnibussen, vrachtwagens of vrachtkarren, stoombooten, veerscheepen of veerschuiven, en in het algemeen van alle openbare middelen van vervoer, mitsgaders voetboden of commissionairs, op vaste of vooraf aangekondigde tijdstippen vertrekkende, worden, in geval van overtreding, in het dubbel der hierboven bepaalde straffen verwezen.

Alle vervoer, bijeenzameling, verzending of bestelling van brieven, door of van wege de personen bij de vorige zinsnede bedoeld, wordt gerekend tegen genot van vracht te geschieden.

Art. 26. Van de bepalingen des voorgaanden artikels zijn uitgezonderd, alle brieven of pakketten, waarvan het gewicht vijf Nederlandsche oncen of daarboven bedraagt; de papieren betrekkelijk de onderneming van den vervoerder; en de adressen of facturen behoorende bij de goederen die tevens vervoerd worden.

De ondernemers van openbare middelen van vervoer of andere personen, bij de voorlaatste zinsnede van art. 25 opgenoemd, die meerdere brieven bijeenvoegen, om dezelve met elkander voor een pakket boven het gewicht van vijf oncen te doen doorgaan, vervallen in de strafbepalingen die in de evengenoemde zinsnede zijn vervat.

Art. 27. De voorschriften van artt. 25 en 26 zijn mede van toepassing op het vervoer over de grenzen aan de zee- of landzijde, tusschen plaatsen die binnen en buiten het rijk zijn gelegen, in de eene of in de andere rigting, behoudens hetgeen bij de twee volgende artikelen bepaald is.

De gezagvoorders van schepen, uit zee in de haven van het rijk binnenvallende, en brieven aan boord hebbende met welke overbrenging zij of een ander persoon, tot de bemanning van hun schip behoorende, zijn belast, of van welke aanwezig aan boord zij kennis dragen, zijn verplicht daarvan opgave te doen aan de ambtenaren der in- en uitreis, met de inklaring der schepen behoorende, die brieven, in zooverre zij onder

hunne eigene bewaring of van personen tot de bemanning van hun schip behoorende zijn, dadelijk na hunne aankomst in de haven of op de reede, op het naastbij gelegen kantoor, tegen een bewijs van den goeden ontvang en de uitbetaling der bij art. 19 bepaalde uitkeering, te doen afgeven; ten ware dezelve reeds vroeger van wege het postkantoor mogen zijn in ontvang genomen.

Bijaldien zij het doen van die voorloopige aangifte verzuimen, zoodat er later bij hen brieven aan boord worden gevonden, waarvan bij de inklaring had behooren te zijn melding gemaakt, of ook wanneer zij laten de brieven, binnen den tijd van 24 uren na hunne aankomst, op het postkantoor te doen afgeven, vervallen zij in de straffen op het verboden vervoer van brieven vastgesteld.

Art. 29. De gezagvoorders van alle uit de havens van het rijk naar eenige buitenlandsche zeehaven of naar de koloniën bestemde schepen zijn verplicht de brievenmalen mede te nemen, welke namens de post-administratie bij hen worden aan boord gebracht, daarvoor een bewijs van goede ontvangst af te geven, en die te bezorgen op het postkantoor in de havens der bestemming zoodra zij daar aankomen.

Zij worden niet afgestaan, indien zij weigeren de brievenmaal mede te nemen.

Art. 30. Behalve de ambtenaren bij art. 11 van het Wetboek van Strafvordering met de opsporing van misdrijven belast, worden de beambten van s rijks belastingen, mitsgaders die van de posten, mits voorzien van hunne commissiën, bevoegd verklaard om alle overtredingen van de bepalingen dezer wet, ook door aanhouding en visitatie van de vervoermiddelen waarmede het misdrijf gepleegd wordt, te constateren; en deswege proces-verbaal op hunnen ambts-eed op te maken.

Deze processen-verbaal zullen gelden als schriftelijke bescheiden, naar de voorschriften van art. 437 van het bovengemelde wetboek.

De brieven worden in beslag genomen en nevens het proces-verbaal, in dubbel opgemaakt, bij den directeur van het naastbij gelegen postkantoor overgebracht.

Van de aanhouding der brieven wordt aan de personen, ten wier name het opschrift luidt, kennis gegeven.

Art. 31. De processen-verbaal worden, door of namens de administratie, aan den officier van Justitie bij de arrondissements-regtbank onder wiens ressort de overtreding is geconstateerd, opgezonden, ten einde volgens de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering te worden behandeld en vervolgd.

De bekeurde kan de rechtsvervolgving voorkomen door het maximum der boete vrijwillig te betalen, op den voet bij art. 254 van het evengemeld wetboek bepaald; behoudens dat de schriftelijke magtiging van het openbaar ministerie door den voorzitter der arrondissements-regtbank voor gezien wordt geteekend. Ook kan het bedrag der te betalen boete, mits bianaan de perken bij de wet vastgesteld, het onderwerp eener transactie tusschen de administratie en den bekeurde uitmaken; doch niet dan op last van het hoofd van het departement waaronder de post-administratie ressorteert, en alléén vóórdat de rechtsvordering is ingesteld.

De in beslag genomen brieven worden aan de afzenders, mits hunne betrekking als zoodanig bewijzende, of ook aan de personen ten wier name het opschrift der brieven luidt, op hun schriftelijk verzoek en tegen betaling van het volgens deze wet verschuldigd port, uitgereikt.

Art. 32. De boeten die aan de overtreders bij registerlijk gewijsde zijn opgelegd, mitsgaders die waarvan de betaling vrijwillig geschiedt, worden ingevorderd door het bestuur der registratie, op den voet bij art. 16 der wet van 16 juni 1832 (Staatsblad no. 29) bepaald.

Art. 33. De gevallen waarin vrijstelling van briefport wordt verleend ter zake van het algemeen belang, worden door Ons bepaald.

De voorwaarden dier vrijstelling en de bepalingen daaromtrent in acht te nemen, maken het onderwerp uit van een reglement van algemeen bestuur, door Ons vast te stellen.

Het insluiten van bijzondere brieven in ambtsbrieven of pakketten, waarvoor vrijdom van port toegestaan is, wordt gestraft volgens de bepalingen van art. 25 en volgende, omtrent het verboden brievenvervoer.

Art. 34. Alle vroegere wetten of wettelijke verordeningen, de brievenposterij betreffende, worden verklaard te zijn opgeheven met den dag waarop de tegenwoordige wet in werking komt.

Art. 35. Deze wet treedt in werking op het tijdstip door Ons nader aan te wijzen, doch zal vóór den een en dertigsten december 1854 aan eene herziening worden onderworpen.

Lasten en bevelen.

Correspondentie.

Voor eenige weken is aan het adres van den uitgever dezer courant bezorgd, eene *bascule*, zonder eenige aanduiding van waar afkomstig of tot welk

einde bestemd. De zender wordt vriendelijk verzocht hierover eenige nadere inlichting te willen geven.

— Ook hebben wij ontvangen twee exemplaren van eene brochure in 1845 te Dordrecht uitgekomen. Wij kunnen het doel dezer toezending niet raden.

— Van de aanbieding uit 's Bosch kunnen wij voorsnog, geen gebruik maken.

Advertentiën.

De Notaris **DEURFORST**, te Nijmegen, zal, op Zaterdag den 23sten Maart, des voormiddags om 11 uur, ten Woonhuize van den Kastelein **H. PETERS** te Lent, in het openbaar Veilen, en 14 dagen later, zullende zijn Zaterdag den 6den April, terzelfder uur en plaats finaal verkoopen:

Het **LOGEMENT en UITSPANNING**, genaamd **DER ENGEL**, staande aan den Dijk te Lent, tegenover de Stad Nijmegen, nabij het Veer, bestaande het **HUIS** uit zes **KAMERS, KEUKEN, POMP** en verdere **GEMAKKEN**, met annexe groote **SCHUUR** en **STALLING**, thans in huur gebruikt wordende bij **H. PETERS** voor f 220 's jaars.

Informatiën omtrent de Veil-conditiën zijn verkrijgbaar bij voornoemden Notaris.

UIT DE HAND TE KOOP voor **Abraak**: Het **KASTEEL** op **Sinderen**, in de Gemeente **Wisch**. — Informatiën te bekomen bij den Notaris **VAN ZUIJDAM**, te **Terborg**, of op den Huize **Sinderen** voormeld. — **Brieven franco.**

Met **30. Mei** of **Augustus** e. k.

TE HUUR

Een **BOVENHUIS** met aparten opgang, in eene der levendigste straten te **Arnhem**; bestaande uit vier net Behangen **KAMERS, KEUKEN, ruime ZOLDER** met **MEIDENKAMERTJE**, afgesloten **KELDER, REGEN- en WELWATER** en verdere **GEMAKKEN**. — Te bevragen bij **J. G. MEIJER**, Boekhandelaar aldaar.

+++ Te **Arnhem** **WORDEN GEFRAAGD**, tegen 15 April aanstaande, een **MAN** en **VROUW**, zonder Kinderen, van de Protestantsche Godsdienst, om een Huis te bewaren gedurende de Zomer-maanden. De Man moet zijne bezigheden buiten 's huis hebben en de Vrouw moet zindelijk en netjes kunnen werken. — Adres in persoon of met *franco-brieven* onder Letter B, bij den Boekhandelaar **NIJHOFF**, te **Arnhem**.

+++ Bij den Kellner in het **Zwijnshoofd**, te **Arnhem**, is te bekomen: echt **SAKSISCH VIOLIEREN ZAAD**, in de schoonste soorten.

Eene verouderde verzweering, aan beide beenen door **HOLLOWAY'S Zalf en Pillen** genezen, na een meer dan zevenjarig lijden.

Mejufvrouw **ELISABETH HUMPHREYS**, woonachtig in de Yorkstraat te **Hull**, was sedert zeven jaren lang aan opene wonden in beide beenen lijdende; de pijn die zij leed was somtijds ondragelijk. Reeds had zij alle bedenkelijke middelen beproefd, en onderscheidene der meest vermaarde heelmeeesters in het graafschap **York** geraadpleegd, doch alles te vergeefs, totdat zij eindelijk de **Zalf en Pillen** van **HOLLOWAY** gebruikte, waardoor, tot verbazing van allen, hare wonden binnen kort werden genezen. Zij bevindt zich thans in den besten staat van gezondheid, en kan met gemak en zonder de minste verhindering uitgaan.

Door het vermeerdard debiet zijn de Prijzen thans de volgende.

Doosjes Pillen van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23.50; **Potjes Zalf** van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 8.15, f 15.90, f 23.90.

Zijn op *franco-aanvraag* à contact te bekomen, bij den Heer **F. ROMELIJN, Fa.**, Depôthouder te **Arnhem**; alsmede te **Londen, Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.**

Waterhoogte te Arnhem.

Den 20 maart 1 El 8 Palm 5 Duim; gew. O.D. gev. 5 D.

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 per regel daarboven 30 centen, behalve 25 centen regelrecht voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij **G. J. THIEME**, Boekdrukker.